

Αριθμός Απόφασης

133 /2025

[αριθμός έκθεσης κατάθεσης δικογράφου έφεσης 2/16.02.2023 &MT 57/18.7.2023]

[αριθμός έκθεσης κατάθεσης δικογράφου αγωγής 37/16.11.2016]

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΗΛΕΙΑΣ

Κεντρική Έδρα Πύργου

Αποτελούμενο από τη Δικαστή Βασιλική Ρέππα, Πρωτοδίκη Γ.Ε., την οποία όρισε η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη του παρόντος Πρωτοδικείου, Πρόεδρος Πρωτοδικών, και από τη Γραμματέα Σοφία Καυκανιώτη.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 14 Φεβρουαρίου του έτους 2024, για να δικάσει την υπόθεση, με αντικείμενο την προσβολή νόμιμης μοίρας συνεπεία εκ διαθήκης κληρονομικής διαδοχής, μεταξύ :

Του εκκαλούντος : Ιωάννη Παπαγιάννη του Αθανασίου και της Κονδυλίας, κατοίκου Πύργου Ηλείας, επί της οδού Βενιζέλου αρ.12, Α.Φ.Μ. 015713790, Δ.Ο.Υ. Πύργου Ηλείας, ο οποίος παραστάθηκε δια της πληρεξούσιας Δικηγόρου του Αμαλίας-Σπυριδούλας Αγγελοπούλου [Δικηγορικός Σύλλογος Ηλείας, ΑΜ 179, γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών και ενσήμων Δ.Σ.ΗΛΕΙΑΣ με αριθμό Η053144/20.02.2024] και κατέθεσε νομοτύπως επί της έδρας προτάσεις.

Των εφεσίβλητων : 1) Ιωάννας συζ. Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου, το γένος Αθανασίου και Κονδυλίας Παπαγιάννη, κατοίκου Πύργου Ηλείας, επί της οδού Πausανίου αρ.24, Α.Φ.Μ.070785812, 2) Γεωργίας συζ. Βασιλείου Βερβίτα, το γένος Αθανασίου και Κονδυλίας Παπαγιάννη, κατοίκου Πατρών, επί της οδού Μακρυνόρος αρ.20, με Α.Φ.Μ. 018879597, 3) Σοφίας συζ. Χρήστου Δρόσου, το γένος Αθανασίου και Κονδυλίας Παπαγιάννη, κατοίκου Πετρούπολης Αττικής, επί της οδού Αρχιπελάγους αρ.50, Α.Φ.Μ. 069984489, οι οποίοι, βάσει της από 11.02.2024 έγγραφης δήλωσης, που κατατέθηκε στη Γραμματεία Μονομελούς πολιτικών υποθέσεων του παρόντος Πρωτοδικείου στις 13.02.2024, εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο Δικηγόρο τους Ανδρέα Γούναρη [Δικηγορικός Σύλλογος Πατρών, ΑΜ 822, γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών και ενσήμων Δ.Σ.ΠΑΤΡΩΝ με αριθμό Α219594/12.02.2024] και προκατέθεσαν νομοτύπως στις 13.02.2024 προτάσεις.

Οι εφεσίβλητες άσκησαν την από 15.01.2015 αγωγή, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας με αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου 37/16.11.2018 και επί της οποίας εκδόθηκε αρχικά η υπ' αριθμ. 288/2018 διάταξη της Ειρηνοδίκη Πύργου, με την οποία διατάχθηκε η επανάληψη της συζήτησης, προκειμένου να εξεταστούν μάρτυρες. Εν συνεχεία εκδόθηκε η με αριθμό 66/2019 απόφαση του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας, που ανέβαλε την έκδοση οριστικής απόφασης και διέταξε την επανάληψη της συζήτησης προκειμένου να προσκομιστεί από τις ενάγουσες και ήδη εφεσίβλητες

πιστοποιητικό του άρθρου 105 Ν.2961/2001 αναφορικά με τα επίδικα ακίνητα και πιστοποιητικό του άρθρου 54 Α Ν.4174/2001, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο διατακτικό αυτής. Εν συνεχεία, κατόπιν της από 05.12.2019 αίτησης-κλήσης, που κατέθεσαν οι ενάγουσες και ήδη εφεσίβλητες, η υπόθεση επανήλθε προς συζήτηση ενώπιον του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας κατά τη δικάσιμο της 21.02.2020 και κατόπιν αναβολής στη δικάσιμο της 21.01.2022. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η υπ'αριθμ. 191/09.8.2022 οριστική απόφαση του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας, αντιμωλία των διαδίκων, κατά τη τακτική διαδικασία, αντιμωλία των διαδίκων, η οποία έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη. Την απόφαση αυτή ο ηττηθείς εναγόμενος εκκαλεί με την από 16.02.2023 έφεση, η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του παρόντος Δικαστηρίου, με αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου 2/16.02.2023. Ακριβές επικυρωμένο αντίγραφο της ένδικης αίτησης κατατέθηκε, επιμελεία του εκκαλούντος, στις 18.7.2023, στη Γραμματεία Μονομελούς πολιτικών υποθέσεων του παρόντος Πρωτοδικείου και έλαβε αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου ΜΤ57/18.7.2023, ενεγράφη δε στο οικείο πινάκιο με αριθμό τρία [3]. Η συζήτηση της έφεσης προσδιορίστηκε στη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας [14.02.2024].

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, ότε εκφωνήθηκε κατά τη σειρά εγγραφής της στο οικείο πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως ανωτέρω αναφέρεται, αναπτύσσοντας τους ισχυρισμούς τους με τις προτάσεις τους.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Η ένδικη από 16.02.2023 [α.κ.δ. 2/16.02.2023] έφεση του ηττηθέντος εναγόμενου κατά της με αριθμό 191/09.8.2022 οριστικής απόφασης του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας, που εκδόθηκε αντιμωλία των διαδίκων κατά τη τακτική διαδικασία και έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη. Έχει δε ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα [άρθρα 495, 499, 513, 516, 517, 518 παρ.2 ΚΠολΔ], ήτοι εντός της καταχρηστικής προθεσμίας των δύο (2) ετών από την δημοσίευση της εκκαλουμένης στις 09.8.2022, καθώς από τα στοιχεία του φακέλου της δικογραφίας δεν προκύπτει επίδοση της εκκαλουμένης ούτε οι διάδικοι επικαλούνται τέτοια επίδοση. Ειδικότερα, η εκκαλουμένη δημοσιεύθηκε στις 09 Αυγούστου του έτους 2022 [09.8.2022] ενώ η ένδικη έφεση κατατέθηκε στη Γραμματεία του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου στις 16 Φεβρουαρίου του έτους 2023 [16.02.2023] λαμβάνοντας αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου 2/16.02.2023. Κατά την κατάθεση του ενδίκου μέσου καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο ασκήσεώς του, ποσού ύψους 75,00 ευρώ, κατά τη διάταξη του άρθρου 495 παρ.3 ΚΠολΔ, όπως προκύπτει από τη με αριθμό 2/16.02.2023 έκθεση κατάθεσης ενδίκου μέσου της Γραμματέως του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας [ηλεκτρονικό (e) παράβολο με αριθμό 56386489195308140055]. Πρέπει, επομένως, η ένδικη έφεση να γίνει τυπικά δεκτή [ΚΠολΔ 533 παρ.1] και να εξεταστεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

Με το εισαγωγικό δικόγραφο της υπόθεσης που επανακρίνεται, ήτοι την από 15.11.2016 και με αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου 37/16.11.2016 αγωγή ενώπιον του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας, οι ενάγουσες και ήδη εφεσίβλητες εξέθεταν ότι με τον εναγόμενο και ήδη εκκαλούντα είναι τέκνα των ήδη αποβιωσάντων, Αθανασίου Παπαγιάννη του Ιωάννη και Κονδυλίας χήρας

Αθανασίου Παπαγιάννη το γένος Κωνσταντίνου και Γεωργίας Κολλιοπούλου. Ότι ο πατέρας τους απεβίωσε άνευ συντάξεως διαθήκης στις 11 Μάϊου του έτους 1972 καταλείποντας μοναδικούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους του τις ίδιες, τον εναγόμενο και την τότε εν ζωή σύζυγό του και μητέρα τους, την κληρονομία του οποίου αποδέχθηκαν με την υπ'αριθμ.11.049/26.9.2007 πράξη αποδοχής κληρονομίας της Συμβολαιογράφου Πύργου Ηλείας Θεοδώρας Βερβενιώτη-Μπαρρακίτη, νόμιμα μεταγεγραμμένη, ενώ ο εναγόμενος αποδέχτηκε την κληρονομία του πατέρα τους σιωπηρά. Ότι η μητέρα τους απεβίωσε στις 12 Αυγούστου του έτους 2011 καταλείποντας μοναδικό εκ διαθήκης κληρονόμο της τον εναγόμενο, την κληρονομία της οποίας αποδέχθηκε σιωπηρά. Ότι η από 07.01.2009 ιδιόγραφη διαθήκη της μητέρας τους δημοσιεύθηκε με το υπ'αριθμ.403/17.10.2012 πρακτικό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας. Ότι οι ίδιες αποδέχθηκαν την κληρονομία της μητέρας τους με την υπ'αριθμ.10.951/08.02.2012 πράξη αποδοχής κληρονομίας, καθώς αγνοούσαν την ύπαρξη της προαναφερθείσας ιδιόγραφης διαθήκης. Ότι η κληρονομιαία περιουσία της μητέρας τους αποτελείτο από τα ακίνητα που αναφέρονται ειδικότερα στην αγωγή υπό τα αλφαβητικά στοιχεία Α έως και Ζ κατά θέση, έκταση και όρια, συνολικής αξίας ενενήντα οκτώ χιλιάδων πεντακοσίων πενήντα επτά ευρώ [98.557,00€], όπως η αξία εκάστου εξ αυτών αναφέρεται ειδικότερα στο δικόγραφο της αγωγής. Ότι η κληρονομιαία περιουσία της μητέρας τους επί των επίδικων ακινήτων ανερχόταν σε ποσοστό 4/16 αδιαιρέτως και ως εκ τούτου το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας τους επί αυτών ανέρχεται σε ποσοστό 1/32 αδιαιρέτως, όπως η χρηματική αξία του κληρονομικού μεριδίου εκάστης ανέρχεται στο ποσό που ειδικότερα αναφέρεται στην αγωγή και ειδικότερα για καθεμία τους στο συνολικό ποσό των τριών χιλιάδων εβδομήντα εννέα ευρώ και ογδόντα οκτώ λεπτών [3.079,88 €]. Ότι η μητέρα τους καταλείποντας ως μοναδικό εξ αδιαθέτου κληρονόμο της τον εναγόμενο και παραλείποντας οποιαδήποτε αναφορά στη διαθήκη της προς τις ίδιες πρόσβαλε τη νόμιμη μοίρα τους, που συνίσταται στο μισό της εξ αδιαθέτου διαδοχής, σύμφωνα δε με τη διάταξη του άρθρου 1829 ΑΚ κάθε περιορισμός της νόμιμης μοίρας με διαθήκη θεωρείται σαν να μην έχει εγγραφεί. Με βάση το ιστορικό αυτό, οι ενάγουσες, με την ένδικη αγωγή τους, ζήτησαν να αναγνωριστούν κληρονόμοι της μητέρας τους, Κονδυλίας χήρας Αθανασίου Παπαγιάννη το γένος Κωνσταντίνου και Γεωργίας Κολλιοπούλου, η οποία απεβίωσε στις 12.8.2011, στον Πύργο Ηλείας, σε ποσοστό 1/8 αδιαιρέτως εκάστη εξ αυτών επί της κληρονομιαίας περιουσίας της, και κατ' επέκταση συγκύριες κατά ποσοστό 1/32 εξ αδιαιρέτου εκάστη εξ αυτών επί των κληρονομιαίων ακινήτων, καθώς και να αναγκαστεί ο εναγόμενος να αποδώσει σε εκάστη εξ αυτών το 1/8 αδιαιρέτως από την κληρονομιαία περιουσία της μητέρας τους, άλλως, σε περίπτωση άρνησής του να διαταχθεί η αποβολή του από αυτή. Τέλος ζήτησαν να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή και να καταδικαστεί ο εναγόμενος στη δικαστική τους δαπάνη.

Επί της αγωγής αυτής η υπ'αριθμ.191/2022 απόφαση του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας έκρινε ότι έχει καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα κατά τις διατάξεις των άρθρων 7,9,14 παρ.1, 30 παρ.1 ΚΠολΔ να εκδικάσει την αγωγή κατά την τακτική διαδικασία, ότι η αγωγή είναι ορισμένη και νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 1710, 1712, 1721, 1769, 1771, 1774, 1813, 1825, 1829, 1871, 1872

ΑΚ, 70,176, 191 παρ.2, 907, 908 ΚΠολΔ, πλην του αιτήματος να διαταχθεί η αποβολή του εναγόμενου από το μερίδιο των εναγουσών επί της κληρονομιαιάς περιουσίας της μητέρας τους, το οποίο απέρριψε ως μη νόμιμο, καθώς η αποβολή από τη νομή συνιστά τον προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 943 παρ.1 ΚΠολΔ τρόπο εκτέλεσης της απόφασης, η οποία διατάσσει την απόδοση του ακινήτου, που αποτελεί έργο του διενεργούντος την εκτέλεση δικαστικού επιμελητή, χωρίς να απαιτείται να διατάσσεται τούτο με δικαστική απόφαση. Περαιτέρω, εξετάζοντας κατ'ουσίαν τα προσκομισθέντα αποδεικτικά μέσα, έκανε εν μέρει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη την ένδικη αγωγή, αναγνώρισε ότι οι ενάγουσες είναι κληρονόμοι-νόμιμοι μεριδούχοι της αποβιώσασας μητέρας τους κατά ποσοστό $1/8$ εκάστη εξ αυτών εξ αδιαιρέτου επί της κληρονομιαιάς περιουσίας, ήτοι κατά ποσοστό $1/32$ επί ενός εκάστου των επίδικων ακινήτων, και υποχρέωσε τον εναγόμενο να αποδώσει σε εκάστη από τις ενάγουσες το ποσοστό της νόμιμης μοίρας τους, ήτοι ποσοστό $1/8$ αδιαιρέτως της κληρονομιαιάς περιουσίας της μητέρας τους, που αντιστοιχεί σε ποσοστό $1/32$ αδιαιρέτως επί των επίδικων ακινήτων, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο διατακτικό αυτής. Κατά της απόφασης αυτής ο πρωτοδίκως εν μέρει ηττηθείς εναγόμενος άσκησε την ένδικη έφεση, με την οποία παραπονείται για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων, κατά τους διαλαμβανόμενους σε αυτήν λόγους, και ζητεί την εξαφάνισή της ώστε να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ'ουσίαν η αγωγή καθώς και να καταδικαστούν οι εφεσίβλητες στη δικαστική του δαπάνη αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας. Ειδικότερα ο εναγόμενος και ήδη εκκαλών ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα η εκκαλουμένη απέρριψε την προταθείσα από αυτόν ένσταση σιωπηρής παραίτησης των εναγουσών και ήδη εφεσίβλητων από τη νόμιμη μοίρα τους επί της κληρονομιάς της μητέρας τους και καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος με την άσκηση της αγωγής κατά τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ.

[I] Σύμφωνα με την ΑΚ 1710 παρ.1 κληρονομική διαδοχή είναι η περιέλευση της υπάρχουσας κατά τον θάνατο του ατόμου περιουσίας του ως συνόλου [κληρονομιάς] από το νόμο ή από διαθήκη σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, δηλαδή στον ή στους κληρονόμους του. Η κληρονομική διαδοχή επέρχεται είτε με διαθήκη είτε από το νόμο. Ως διαδοχή από το νόμο θεωρείται η εξ αδιαιρέτου κληρονομική διαδοχή, η οποία επέρχεται όταν δεν υπάρχει διαθήκη ή όταν εκείνη που υπάρχει ματαιωθεί μερικά ή εξ ολοκλήρου (ΑΚ 1710 § 2) και ρυθμίζεται στα άρθρα 1813 επ. ΑΚ, και η αναγκαστική διαδοχή [Ψούνη, Κληρονομικό Δίκαιο Ι, έκδοση 2004, σελ.59-62, Παπαδόπουλος, Αγωγές Κληρονομικού Δικαίου, τόμος Α, έκδοση 1994, σελ.37].

Η αναγκαστική διαδοχή ή διαδοχή από νόμιμη μοίρα είναι διαδοχή από το νόμο, ρυθμίζεται από τις ΑΚ 1825 επ., που εισάγουν αναγκαστικό δίκαιο, και έχει προτεραιότητα έναντι της από διαθήκη διαδοχής. Τούτο σημαίνει ότι δεν μπορεί ο κληρονομούμενος με τη διαθήκη του να την παραμερίσει, δηλαδή να αποκλείσει από την κληρονομική του διαδοχή ορισμένα πρόσωπα, τους αναγκαίους κληρονόμους ή νόμιμους μεριδούχους του, εκτός εάν έχει λόγους αποκλήρωσης ή συντρέχει περίπτωση ex lege αποκλεισμού του συζύγου κατά την ΑΚ 1822. Ο μεριδούχος αποκτά, κατά το ποσοστό της νόμιμης μοίρας του, αυτούσια συμμετοχή στα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομιάς και ανάλογο δικαίωμα της ίδιας φύσης που είχε ο κληρονομούμενος π.χ. εμπράγματο ή

ενοχικό και κατά το ποσοστό αυτό ευθύνεται ως κληρονόμος και για τα χρέη της κληρονομιάς [Ψούνη, Κληρονομικό Δίκαιο τόμος Ι, εκδ.2004, § 9, σελ.328 -330]. Από τις διατάξεις των άρθρων 1825, 1827, 1831 και 1834 ΑΚ συνάγεται ότι για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας οποιουδήποτε μεριδούχου, η οποία συνίσταται στο ήμισυ της εξ αδιαθέτου μερίδας, λαμβάνεται ως βάση η κατάσταση και η αξία της κληρονομιάς κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, δηλαδή όλα τα υπάρχοντα στην κληρονομία κατά τον χρόνο αυτό περιουσιακά στοιχεία (πραγματική κληρονομική ομάδα), από την οποία αφαιρούνται τα χρέη της κληρονομιάς, οι δαπάνες κηδείας του κληρονομούμενου όπως και οι δαπάνες απογραφής της κληρονομιάς, προστίθενται ακολούθως σε αυτά και θεωρούνται ως υπάρχουσες στην κληρονομία (πλασματική κληρονομική ομάδα) κατά την αξία του χρόνου της πραγματοποίησης τους, οι παροχές των άρθρων 1831§2 και 1833 ΑΚ, που έγιναν από τον κληρονομούμενο, όσο ζούσε, προς τους μεριδούχους ή τρίτους. Επί δε της προσδιορισμένης με τον τρόπο αυτό αυξημένης (πλασματικής) κληρονομικής ομάδας, εξευρίσκεται η νόμιμη μοίρα του κληρονόμου. Ειδικότερα για τον προσδιορισμό της νόμιμης μοίρας του μεριδούχου : α) εκτιμάται η αξία όλων των αντικειμένων της κληρονομιάς κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, β) αφαιρούνται από την αξία αυτή της πραγματικής ομάδας της κληρονομιάς τα χρέη της και οι δαπάνες της κηδείας του κληρονομούμενου και της απογραφής της κληρονομιάς, γ) στο ποσό που απομένει μετά την αφαίρεση των ανωτέρω χρεών προστίθενται, με την αξία που είχαν κατά τον χρόνο που πραγματοποιήθηκαν, οι ανωτέρω παροχές του κληρονομούμενου προς τους μεριδούχους ή τρίτους, δ) με βάση την αυξημένη (πλασματική) κληρονομική ομάδα, η οποία προσδιορίζεται κατά τον προαναφερθέντα τρόπο, εξευρίσκεται η νόμιμη μοίρα του μεριδούχου, ε) από το ποσό της νόμιμης μοίρας αφαιρείται η αξία των πραγμάτων, στα οποία τυχόν έχει εγκατασταθεί ο μεριδούχος, καθώς και η αξία της παροχής, που τυχόν είχε λάβει και υπόκειται σε συνεισφορά και στ) σχηματίζεται ένα κλάσμα με αριθμητή το ποσό της εξευρισκομένης με τον ανωτέρω τρόπο νόμιμης μοίρας του και παρονομαστή την αξία εκείνων των στοιχείων της πραγματικής ομάδας, από τα οποία, χωρίς αφαίρεση χρεών και δαπανών, θα λάβει ο μεριδούχος το απαιτούμενο ποσοστό για τη νόμιμη μοίρα του. Το κλάσμα αυτό ή δεκαδικός αριθμός, που προκύπτει από τη διαίρεση του αριθμητή με τον παρονομαστή, παριστάνει το ποσό, που πρέπει να πάρει ο μεριδούχος αυτούσιο σε κάθε αντικείμενο της πραγματικής ομάδας της κληρονομιάς για να λάβει έτσι τη νόμιμη μοίρα του. Κατά τα ανωτέρω στις προστιθέμενες στην κληρονομία κατά το άρθρο 1831 παρ. 2 ΑΚ παροχές του κληρονομούμενου προς τους μεριδούχους περιλαμβάνονται οι χωρίς αντάλλαγμα γενόμενες προς αυτούς παροχές, έστω και αν έγιναν από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον ή από λόγους ευπρέπειας, καθώς επίσης και οι δωρεές προς τρίτους, εφόσον αυτές έγιναν κατά την τελευταία πριν το θάνατο του κληρονομούμενου δεκαετία και δεν επιβάλλονταν από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον ή από λόγους ευπρέπειας (ΕφΕυβ 10/2024, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΘες 285/2022, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΔωδ 266/2020, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΘρακ 141/2020, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ]. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1831, 1833, 1835 και 1895 του ΑΚ προκύπτει ότι, για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας πρέπει να γίνει αποτίμηση,

των μεν στοιχείων της κληρονομίας με βάση την αξία τους κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, της δε καταλογιστέας παροχής (δωρεάς, κ.λ.π.) κατά την αξία που είχε η παροχή αυτή κατά το χρόνο που έγινε. Η έννοια της φράσεως του άρθρου 1831 εδ.2 ΑΚ "στην κληρονομία προσθέτονται" οι αναφερόμενες στο άρθρο αυτό παροχές, δεν έχει την έννοια ότι αυτές ανήκουν πραγματικά στην κληρονομία, αλλά ότι η αξία αυτών, υπολογιζόμενη κατά το χρόνο της παροχής, θεωρείται λογιστικώς υπάρχουσα στην κληρονομία, για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας. Όταν η πραγματική ομάδα της κληρονομίας, που υπάρχει κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, δεν επαρκεί για να καλύψει τη νόμιμη μοίρα του ενάγοντος μεριδούχου, κάθε δωρεά εν ζωή του κληρονομούμενου, που υπολογίζεται κατά το άρθρο 1831 ΑΚ στην κληρονομία, υπόκειται σε ανατροπή (μέμψη), κατά τους όρους του άρθρου 1835 του ΑΚ[ΑΠ 1227/2022, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ].

[II] Ο κληρονομούμενος είναι υποχρεωμένος να καταλείπει στους in concreto μεριδούχους του το ποσοστό της νόμιμης μοίρας τους, που ορίζει το άρθρο 1825 παρ.1 εδ.β ΑΚ. Είναι όμως δυνατή η προσβολή της νόμιμης μοίρας είτε με διαθήκη είτε με εν ζωή δικαιοπραξίες, όπως δωρεές, γονικές παροχές, δωρεές αιτίες θανάτου [βλ. Μπρόζου-Τσιολάκη Αγγελική, Διπλωματική Εργασία με θέμα «Η παραίτηση από το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας», Α.Π.Θ. Νομική Σχολή, Τομέας Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, κεφ.ΙΙΙ, σελ. 16-25, όπου αναφορά σε περιπτώσιολογία περιορισμών της νόμιμης μοίρας, ήτοι κληροδοσίες και τρόποι, δωρεά αιτία θανάτου, εγκατάσταση υπό αίρεση [αναβλητική ή διαλυτική] ή προθεσμία, η εγκατάσταση στην επικαρπία(βλ.και ΜΠΘες 24803/2005, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ») ή στην ψιλή κυριότητα]. Στη περίπτωση αυτή η διαθήκη είναι αυτοδικαίως άκυρη κατά το μέρος που προσβάλλει τη νόμιμη μοίρα, το ίδιο δε συμβαίνει και με τους περιορισμούς που έχουν τεθεί στη νόμιμη μοίρα, ήτοι είναι αυτοδικαίως άκυροι. Η ακυρότητα της διαθήκης επέρχεται αυτοδικαίως, το οποίο σημαίνει ότι δεν χρειάζεται να απαγγελθεί από το δικαστήριο, πλην όμως χωρεί αναγνωριστική αγωγή της ακυρότητας της διαθήκης. Συνεπεία του αυτοδίκαιου χαρακτήρα της ακυρότητας της διαθήκης είναι ότι ο νόμιμος μεριδούχος, του οποίου προσβάλλεται η νόμιμη μοίρα, είναι δυνατόν, εφόσον πρόκειται για ακίνητο, να προβεί σε συμβολαιογραφική αποδοχή της κληρονομίας, καθώς το κληρονομικό του δικαίωμα είναι άμεσο [βλ. Μπρόζου-Τσιολάκη Α. ο.π. σελ.27, υποσημ.15, όπου παραπομπές σε νομολογία, ΑΠ 166/1999, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΠατρ 367/2021, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΙωαν 186/2007, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ]. Ο μεριδούχος αποκτά άμεσο κληρονομικό δικαίωμα, κατά την έννοια του άρθρου 1825 παρ.2 ΑΚ, στο μέτρο που οι σχετικές διατάξεις διατάξεις της διαθήκης είναι αυτοδικαίως άκυρες. Ο μεριδούχος έχει τη δυνατότητα να ασκήσει εναντίον των συγκληρονόμων του, που κατακρατούν ολικά ή μερικά κληρονομιαία περιουσιακά στοιχεία επικαλούμενοι δικό τους κληρονομικό δικαίωμα, που νέμονται δηλαδή pro herede, την περί κλήρου αγωγή [Ψούννη Ν. Κληρονομικό Δίκαιο, τόμος Ι, εκδ. 2004, κεφ.9, αναγκαστική διαδοχή, σελ.395].

[III] Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 175 εδάφ. β', 1825 έως 1827, 1829, 1846 έως 1851 και 1857 του ΑΚ συνάγεται σαφώς, ότι η ακυρότητα της

διαθήκης που προκύπτει από την παράβαση του δικαίου της νόμιμης μοίρας είναι σχετική και έχει ταχθεί μόνον υπέρ του μεριδούχου ή των κληρονόμων του, ήτοι μόνοι αυτοί δικαιούνται να επικαλεστούν την ακυρότητα της διαθήκης, που προσβάλλει τη νόμιμη μοίρα τα αποτελέσματα της οποίας, ούτως ή άλλως επέρχονται αυτοδικαίως κατά τις διατάξεις των άρθρων 180 και 1829 ΑΚ [ΑΠ 2177/2014, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 671/1999, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ 4505/2009, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΜΠΑθ 7441/2017, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, Ψούνη Ν. ο.π. κεφ.9, σελ.340].

[IV] Ο νόμιμος μεριδούχος, ο οποίος αν αποκλείσθηκε από την κληρονομία ή εγκαταστάθηκε σε λιγότερο της νόμιμης μοίρας, δικαιούται ακόμη και μετά την πάροδο της προθεσμίας για αποποίηση της κληρονομίας, να παραιτηθεί από το δικαίωμά του εκτός αν έχει εκδηλώσει προηγουμένως αντίθετη βούληση, οπότε ο αποκλεισμός του από τη κληρονομία ή η ελαττωματική εγκατάστασή του παραμένει ισχυρή παρόλο που προσβάλλει τη νόμιμη μοίρα του. Η παραίτηση αυτή δεν συνιστά αποποίηση της κληρονομίας κατά την έννοια του άρθρου 1847 ΑΚ ή εκποίηση αυτής, αλλ' αποτελεί παραίτηση από το δικαίωμα για επίκληση της ακυρότητας της διαθήκης, και έτσι μπορεί να γίνει με άτυπη μονομερή και μη απευθυντέα προς άλλο δήλωση βουλήσεως, είτε ρητή είτε σιωπηρά, δηλαδή συναγομένη συμπερασματικώς από πράξεις που εμφανίζουν βούληση παραίτησεως [ΑΠ 671/1999 ο.π. ΕφΘες 2463/1998, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ», ΠΠΛαρ 28/2001, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ», ΜΠΑθ 7441/2017 ο.π.]. Η παραίτηση από τη νόμιμη μοίρα δεν συνιστά ούτε αποποίηση, ούτε εκποίηση αυτής, ούτε απαλλοτριωτική δικαιοπραξία των άρθρων 369,1033,1121,1143 ΑΚ [ΕφΑθ 9640/1992, ΕλλΔνη 1994, 475]. Η δήλωση βουλήσεως παραίτησης από τη νόμιμη μοίρα δεν υπόκειται σε τύπο ακόμα και εάν αφορά ακίνητο [Ψούνη ο.π. κεφ.9, υποσημ.34, σελ. 341, ΑΠ 362/2002 ΕλλΔνη 43 (2002), 752, ΑΠ 1135/2002, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 671/1999 ΕλλΔνη 41 (2000), 424].

[V] Η παραίτηση από το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας επιδρά αναδρομικά από την επαγωγή της κληρονομίας, με συνέπεια ο μεριδούχος να θεωρείται ότι ουδέποτε κατέστη κληρονόμος, δηλαδή επέρχονται όμοια με αυτά της αποποίησης [Ψούνη ο.π. κεφ.9, σελ. 340].

[VI] Κατά την ΑΚ 1826 «αν κάποιος μεριδούχος ολικά ή μερικά αποκληρώθηκε νόμιμα ή παραιτήθηκε από το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας ή λόγω αναξιοτήτας εξέπεσε, το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας ασκούν οι μεριδούχοι που έρχονται στη θέση του κατά τη σειρά της εξ αδιαθέτου διαδοχής». Κατά τους κανόνες της εξ αδιαθέτου διαδοχής μετά τη διαδοχή βαθμών χωρεί προσαύξηση μέσα στη τάξη [ΑΚ 1823], ώστε από την έκπτωση εξ αδιαθέτου κληρονόμου να αυξάνονται αναλόγως οι κληρονομικές μερίδες των υπόλοιπων συγγενών του κληρονομούμενου, οι οποίοι καλούνται στην ίδια τάξη με τον εκπεσόντα, όχι όμως και η κληρονομική μερίδα του συζύγου που επιζεί, που ανέρχεται σε σταθερό ποσοστό. Ωστόσο ο κανόνας αυτός δεν έχει εφαρμογή και στη νόμιμη μοίρα. Κατά την κρατούσα άποψη, ο παράτιτλος της ΑΚ 1826 που αναφέρεται σε «προσαύξηση» οφείλεται σε παραδρομή και η έννοια που αποδίδεται στη διάταξη είναι ότι αν εκπέσει in concreto μεριδούχος δεν χωρεί προσαύξηση αλλά

χωρεί διαδοχή βαθμών αλλά και τάξεων [Ψούνη ο.π. κεφ.9, σελ. 337, όπου εκτενείς παραπομπές σε θεωρία].

Από την εκτίμηση της ένορκης κατάθεσης του μάρτυρα Κωνσταντίνου Κούτρα του Παναγιώτη και του μάρτυρα Δημητρίου Παπαγιάννη του Ιωάννη, που εξετάστηκαν επιμελεία των εναγουσών και του εναγόμενου, αντίστοιχα, κατά τη συζήτηση της αγωγής πρωτοδίκως ενώπιον του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας, στη δικάσιμο της 05^{ης}.4.2019, που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την υπ'αριθμ.66/2019 μη οριστική απόφαση πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του ανωτέρω Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, τα έγγραφα, που οι διάδικοι παραδεκτά επικαλούνται και προσκομίζουν είτε προς άμεση απόδειξη είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων [ΚΠολΔ 336 παρ.3, 339, 395], για μερικά εκ των οποίων γίνεται ειδικότερη αναφορά κατωτέρω χωρίς όμως να παραλείπεται κάποιο από αυτά για την ουσιαστική διάγνωση της διαφοράς, την υπ'αριθμ. 6447/22.02.2017 ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Κωνσταντίνου Κούτρα ενώπιον του Συμβολαιογράφου Αθηνών Θεόδωρου Λιακάκου, που δόθηκε επιμελεία των εναγουσών και ήδη εφεσίβλητων, κατόπιν νομότυπης και εμπρόθεσμης κλήτευσης του αντιδίκου τους [βλ. την υπ'αριθμ.436B/17.02.2017 έκθεση επίδοσης του Δικαστικού Επιμελητή του Εφετείου Πατρών, με έδρα το Πρωτοδικείο Ηλείας, Θεόδωρου Νικολουτσόπουλου σε συνδυασμό με την από 16.02.2017 κλήση-γνωστοποίηση εξέτασης μαρτύρων], χωρίς να ληφθεί υπόψη η υπ'αριθμ.1444/08.02.2017 ένορκη βεβαίωση του Δημητρίου Παπαγιάννη και του Αλεξίου Διονυσιακόπουλου ενώπιον της Συμβολαιογράφου Πύργου Μαρίας Στασινοπούλου, που δόθηκε επιμελεία του εναγόμενου και ήδη εκκαλούντος, η οποία ναι μεν προσκομίζεται από τον εκκαλούντα, πλην, όμως, όχι παραδεκτώς καθώς δεν γίνεται επίκληση στις προτάσεις του ενώπιον του παρόντος δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου [σημειωτέον ότι, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 240 του ΚΠολΔ «Για την επαναφορά ισχυρισμών που υποβλήθηκαν σε προηγούμενη συζήτηση στο ίδιο ή ανώτερο δικαστήριο αρκεί η επανυποβολή τους με σύντομη περίληψη και αναφορά στις σελίδες των προτάσεων της προηγούμενης συζήτησης που τους περιέχουν. Οι προτάσεις της προηγούμενης συζήτησης προσκομίζονται απαραίτητως σε επικυρωμένο αντίγραφο». Κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης, η επίκληση με τις υποβαλλόμενες ενώπιον του δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου προτάσεις κατά τη συζήτηση, μετά την οποία εκδίδεται η προσβαλλόμενη απόφαση, ισχυρισμών με γενική αναφορά στις πρωτόδικες προτάσεις, το κείμενο των οποίων ενσωματώνεται στις προτάσεις ενώπιον του Εφετείου, δεν αρκεί, ούτε είναι νόμιμη. Δεν πρόκειται όμως για ενσωμάτωση, κατά τη γενομένη δεκτή από το παρόν Δικαστήριο ως ορθότερη άποψη, όταν στο κείμενο των προτάσεων της δευτεροβάθμιας δίκης περιέχονται, έστω και αυτούσιες, οι προτάσεις της προηγούμενης συζήτησης, καλυπτόμενες από την υπογραφή του πληρεξουσίου δικηγόρου στις προτάσεις της δευτεροβάθμιας δίκης, διότι με τον τρόπο αυτό οι προηγούμενες προτάσεις και οι τελευταίες (ενώπιον δηλαδή του Εφετείου) κατέστησαν ενιαίες. Ωσαύτως, δεν συντρέχει περίπτωση ανεπίτρεπτης επικλήσεως αποδεικτικών μέσων, τα οποία πράγματι διαλαμβάνονται σε ενσωματωθείσες σε φωτοτυπικό αντίγραφο προτάσεις προηγούμενης συζητήσεως, εάν λάβει χώρα εκ νέου επίκληση των ιδίων αποδεικτικών μέσων και με τις προτάσεις της συζητήσεως ενώπιον του δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου

[ΑΠ 258/2019, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 216/2019, δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα του Αρείου Πάγου www.areiospagos.gr, ΑΠ 1654/2018, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ 4317/2023, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ. Στην προκειμένη περίπτωση, ο εκκαλών, κατά παράβαση της διάταξης του άρθρου 240 ΚΠολΔ, απλώς με το δικόγραφο των προτάσεων του ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου παραπέμπει στις πρωτόδικες προτάσεις του, χωρίς να ενσωματώνει αυτές στις προτάσεις του ενώπιον του παρόντος δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου (βλ. επικαλούμενο με τις προτάσεις του εκκαλούντος σχετικό 12], καθώς και από τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως [άρθρο 336 παρ.4 ΚΠολΔ], αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Οι διάδικοι είναι τέκνα του Αθανασίου Παπαγιάννη του Ιωάννη και της Ιωάννας και της Κονδυλίας χήρας Αθανασίου το γένος Κωνσταντίνου και Γεωργίας Κολλιοπούλου. Ο πατέρας τους, Αθανάσιος Παπαγιάννης, κάτοικος εν ζωή Κούμανι Ηλείας, απεβίωσε στις 11 Μαΐου του έτους 1972, άνευ συντάξεως διαθήκης, καταλείποντας μοναδικούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους του τα τέκνα του και ήδη διαδίκους (εφεσίβλητες και εκκαλών), έκαστο εξ αυτών σε ποσοστό τριών δέκατων έκτων [3/16] εξ αδιαιρέτου, και την εν ζωή τότε σύζυγό του, Κονδυλία Κολλιοπούλου, κατά ποσοστό τεσσάρων δέκατων έκτων [4/16] εξ αδιαιρέτου. Η κληρονομιαία περιουσία του Αθανασίου Παπαγιάννη αποτελείτο από τα κάτωθι ακίνητα, των οποίων κατά τον χρόνο του θανάτου του είχε την κυριότητα, νομή και κατοχή, ήτοι : α) ένα οικόπεδο, άρτιο και οικοδομήσιμο, έκτασης 324,44 τ.μ., κείμενο εντός του οικισμού Κούμανι του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος του Δήμου Φολόης, εντός του οποίου υπάρχουν μια διώροφη οικοδομή, επιφάνειας κάθε ορόφου 91,28 τ.μ., και μια ισόγεια οικοδομή με υπόγειο, επιφάνειας κάθε ορόφου 63,65 τ.μ., όπως το εν λόγω οικόπεδο εμφανίζεται περιμετρικά με τα κεφαλαία αλφαβητικά γράμματα «Α.Β.Γ.Δ.Ε.Η.Θ.Ι.Α.» στο από 31.8.2007 τοπογραφικό διάγραμμα της τεχνολόγου πολιτικού μηχανικού Κωνσταντίνας Ανδρικοπούλου, β) ένα οικόπεδο, άρτιο και οικοδομήσιμο, εμβαδού 472,75 τ.μ., κείμενο εντός του οικισμού Κούμανι του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος του Δήμου Φολόης, όπως το εν λόγω οικόπεδο εμφανίζεται περιμετρικά με τα κεφαλαία αλφαβητικά γράμματα «Α.Β.Γ.Δ.Α.» στο από μηνός Οκτωβρίου του έτους 2003 τοπογραφικό διάγραμμα της τεχνολόγου πολιτικού μηχανικού Κωνσταντίνας Ανδρικοπούλου, γ) ένα αγροτεμάχιο, έκτασης 1.481,67 τ.μ., κείμενο στη θέση «Ραχησίνα» εντός ζώνης του οικισμού Κούμανι του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος του Δήμου Φολόης, με τα εντός αυτού δώδεκα ελαιόδεντρα, όπως το εν λόγω αγροτεμάχιο εμφανίζεται περιμετρικά με τα κεφαλαία αλφαβητικά γράμματα «Α.Β.Γ.Α.» στο από μηνός Αυγούστου του έτους 2007 τοπογραφικό διάγραμμα της τεχνολόγου πολιτικού μηχανικού Κωνσταντίνας Ανδρικοπούλου, δ) ένα αγροτεμάχιο ξηρικό, έκτασης 13.000 τ.μ., κείμενο στη θέση «Κριελέση» της αγροτικής περιφέρειας Κούμανι του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος του Δήμου Φολόης, ε) ένα αγροτεμάχιο, έκτασης 25.000 τ.μ., κείμενο στη θέση «Χερομαγιάννου» της αγροτικής περιφέρειας Κούμανι του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος του Δήμου Φολόης, στ) ένα αγροτεμάχιο, έκτασης 13.000 τ.μ., κείμενο στη θέση «ΣΤΑΜΟΥ» της αγροτικής περιφέρειας Κούμανι του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος του Δήμου Φολόης, και ζ) ένα οικόπεδο, μη άρτιο και μη οικοδομήσιμο, εμβαδού 240,76 τ.μ., κείμενο εντός του οικισμού Κούμανι του

ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος του Δήμου Φολόης, όπως το εν λόγω αγροτεμάχιο εμφανίζεται περιμετρικά με τα κεφαλαία αλφαβητικά γράμματα «Α.Β.Γ.Δ.Ε.Α.» στο από μηνός Οκτωβρίου του έτους 2003 τοπογραφικό διάγραμμα της τεχνολόγου πολιτικού μηχανικού Κωνσταντίνας Ανδρικοπούλου. Οι εφεσίβλητες αποδέχθηκαν την κληρονομία του πατέρα τους, εκάστη εξ αυτών κατά ποσοστό 3/16 εξ αδιαιρέτου, δυνάμει της υπ' αριθμ. 11.049/26.9.2007 πράξης αποδοχής κληρονομίας της Συμβολαιογράφου Πύργου Ηλείας Θεοδώρας Βερβενιώτη-Μπαρρακίτη, νομίμως μεταγγραμμένης στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λαμπείας στον τόμο 49 και με αριθμό 80. Ο εκκαλών και η Κονδυλία χήρα Αθανασίου Παπαγιάννη αποδέχθηκαν σιωπηρά, έκαστος κατά το προαναφερόμενο ποσοστό, την επαχθείσα σε αυτούς κληρονομία, μετέγραψαν δε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λαμπείας, στον 49 και με αριθμό 142, το με αριθμό 116/2007 πιστοποιητικό του αρμόδιου Γραμματέα του Πρωτοδικείου Ηλείας περί μη αποποίησης κληρονομίας. Στις 12 Αυγούστου του έτους 2012 απεβίωσε στον Πύργο Ηλείας η μητέρα των διαδίκων, Κονδυλία χήρα Αθανασίου Παπαγιάννη, το γένος Κολλιοπούλου. Αρχικά, επειδή δεν ανευρέθηκε διαθήκη, θεωρήθηκε ότι ως προς την κληρονομία αυτής έχει επέλθει η εξ αδιαθέτου κληρονομική διαδοχή, για αυτό και οι εφεσίβλητες αποδέχθηκαν την κληρονομία αυτής ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της, καθεμία εξ αυτών κατά ποσοστό ένα τέταρτο [1/4] αδιαιρέτως, και ειδικά ως προς τα ανωτέρω ακίνητα, που είχαν περιέλθει στη μητέρα τους από την κληρονομία του συζύγου της και πατέρα τους, Αθανασίου Παπαγιάννη, κατά ποσοστό ένα τέταρτο [1/4] εξ αδιαιρέτου, εκάστη εξ αυτών κατά ποσοστό ενός δέκατου έκτου [1/16] αδιαιρέτως, δυνάμει της υπ'αριθμ.10.951/08.02.2012 πράξης αποδοχής κληρονομίας της Συμβολαιογράφου Πύργου Ηλείας Μαρίας Χριστοπούλου, νόμιμα μεταγγραμμένης στις 08 Φεβρουαρίου του έτους 2012, στα βιβλία του Υποθηκοφυλακείου Λαμπείας, στον τόμο 49 και με αριθμό 822. Πλην, όμως, εν συνεχεία, με το υπ'αριθμ.403/2012 πρακτικό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, κατά τη συνεδρίαση της 17^{ης}.10.2012, δημοσιεύθηκε η από 07.01.2009 ιδióγραφη διαθήκη της μητέρας των διαδίκων, με την οποία εγκατέστησε κληρονόμο της τον εκκαλούντα. Συγκεκριμένα το κείμενο της διαθήκης έχει επακριβώς ως ακολούθως : «Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ. Εγώ η Κονδύλω χήρα Αθανασίου Παπαγιάννη αφήνω μετά τον θάνατό μου όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία μου στο γιο μου Γιάννη Παπαγιάννη. Αυτή είναι η επιθυμία μου και θέλω να τη σεβαστούν οι κόρες μου. Πύργος 07.01.2009, η υπογράφουσα Κονδύλω Παπαγιάννη». Η εγκατάσταση του εκκαλούντος μεριδούχου με τη διαθήκη της κληρονομούμενης διαθέτιδος μητέρας του επί όλων των κληρονομιαίων περιουσιακών της στοιχείων, με ταυτόχρονη ολική παράλειψη των λοιπών νόμιμων μεριδούχων, εφεσίβλητων, συνιστά προσβολή της νόμιμης μοίρας τους, η οποία ανέρχεται στο μισό της εξ αδιαθέτου μερίδας τους, ήτοι κατά το ποσοστό ενός όγδοου [1/8] εξ αδιαιρέτου για εκάστη, επί της κληρονομίας της μητέρας τους και ειδικά επί των ανωτέρω κληρονομιαίων ακινήτων κατά το ποσοστό του [1/32] αδιαιρέτως για εκάστη εξ αυτών. Με την ένδικη αγωγή οι εφεσίβλητες ισχυρίζονται ότι η διαθήκη κατά το μέρος που προσέβαλε τη νόμιμη μοίρα τους και κατά το ποσοστό αυτής είναι αυτοδικαίως άκυρη, στη δε κληρονομία της μητέρας τους υπεισήλθαν αυτοδικαίως οι ίδιες κατά τις διατάξεις της εξ αδιαθέτου αναγκαστικής διαδοχής, λόγω δε της

ακυρότητας της διαθήκης συνεπεία της προσβολής της νόμιμης μοίρας επήλθε καταρχήν ανάλογη μείωση του κληρονομικού μεριδίου που καταλείφθηκε στον τιμώμενο με τη διαθήκη εκκαλούντα, κατά το μέρος που προσβάλλεται η νόμιμη μοίρα αυτών. Ο εκκαλών ισχυρίζεται, ως λόγο έφεσης κατά της εκκαλουμένης, επαναφέροντας τον ισχυρισμό που είχε προτείνει ως ένσταση πρωτοδίκως, ότι οι εφεσίβλητες παραιτήθηκαν σιωπηρώς του δικαιώματος της νόμιμης μοίρας τους, με αποτέλεσμα να μην καταστούν αναγκαίοι κληρονόμοι της μητέρας τους Κονδυλίας χήρας Αθανασίου Παπαγιάννη. Επικαλούμενος δε αντιφατική συμπεριφορά των εφεσίβλητων, η οποία συνίσταται στο ότι, ενώ αποποιήθηκαν τη νόμιμη μοίρα τους σαφώς, εν συνεχεία, προβάλλοντας την σχετική ακυρότητα της διαθήκης ασκούν την ένδικη αγωγή, επαναπροτείνουν ως λόγο έφεσης την πρωτοδίκως προβληθείσα ένσταση της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος συνεπεία αντιφατικής συμπεριφοράς των εφεσίβλητων νόμιμων μεριδούχων, η οποία προσκρούει στην αρχή της εμπιστοσύνης. Από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα προέκυψε ότι οι εφεσίβλητες άσκησαν κατά του εκκαλούντος και της μητέρας τους ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας την από 28.02.2008 (αριθμ.εκθ.καταθ.δικογρ. 76/01.3.2008) αγωγή διανομής με αντικείμενο τα ως άνω αναφερόμενα ακίνητα, που ανήκαν στην κληρονομαία περιουσία του πατέρα τους Αθανασίου Παπαγιάννη. Επί της αγωγής αυτής αρχικά εκδόθηκε η με αριθμό μη οριστική 104/2009 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, η οποία διέταξε την επανάληψη της συζήτησης στο ακροατήριο προκειμένου να διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εκκρεμοδικία της αγωγής διανομής επήλθε βίαιη διακοπή της δίκης λόγω θανάτου, στις 12 Αυγούστου του έτους 2011, της αρχικώς πρώτης εναγομένης, Κονδυλίας χήρας Αθανασίου Παπαγιάννη. Με την από 19.3.2013 [αριθμ.εκθ. καταθ. δικογρ.20/19.3.2013] κλήση των εναγουσών της αγωγής διανομής και ήδη εφεσίβλητων στη παρούσα δίκη, η υπόθεση επανήλθε προς περαιτέρω συζήτηση και επί της οποίας εκδόθηκε η υπ'αριθμ.128/2013 μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, με την οποία διατάχθηκε επαναληπτική πραγματογνωμοσύνη. Στην ως άνω από 19.3.2013 αίτηση - κλήση οι καλούσες-ενάγουσες και ήδη εφεσίβλητες αναφέρουν ότι η μητέρα τους, Κονδυλία χήρα Αθανασίου Παπαγιάννη, αρχικώς πρώτη εναγόμενη στην αγωγή διανομής, με την από 07.01.2009 ιδιόγραφη διαθήκη της εγκατέστησε κληρονόμο της τον εναγόμενο και ήδη εκκαλούντα στη παρούσα δίκη επί όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας της, την οποία ο τελευταίος δεν αποποιήθηκε και συνεπώς περιήλθε σε αυτόν το μερίδιο συγκυριότητάς της επί των επίδικων υπό διανομή ακινήτων, κάλεσαν δε κατά τις διατάξεις των άρθρων 286, 287 και 291 ΚΠολΔ τον καθού η κλήση και ήδη εκκαλούντα, ως νόμιμο κληρονόμο της αποβιώσασας Κονδυλίας χήρας Αθανασίας Παπαγιάννη, να παραστεί κατά τη συζήτηση της αίτησης-κλήσης με την οποία επαναφέρθηκε προς συζήτηση η από 28.02.2008 αγωγή διανομής. Επί της από 19.3.2013 [αριθμ.εκθ.καταθ.δικ.ΠΤ20/22.3.2013] αίτησης -κλήσης εκδόθηκε η με αριθμό 128/2013 μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, που διέταξε τη διεξαγωγή νέας πραγματογνωμοσύνης λόγω μεταβολής στα μερίδια των διαδίκων κατόπιν θανάτου της μίας εκ των συγκοινωνών, μητέρας τους. Κατά τις παραδοχές της ανωτέρω απόφασης [128/2013], που κατέστησαν αναγκαία τη διεξαγωγή νέας πραγματογνωμοσύνης, η αποβιώσασα Κονδυλία Χήρα Αθανασίου

Παπαγιάννη εγκατέστησε επί όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας της μοναδικό κληρονόμο τον υιό της, ο οποίος δεν αποποιήθηκε την κληρονομία, με αποτέλεσμα να αποκτήσει ποσοστό 7/16 εξ αδιαιρέτου της διανεμητέας περιουσίας, αφού στο δικό του ποσοστό των 3/16 εξ αδιαιρέτου προστέθηκε και το ποσοστό των 4/16 εξ αδιαιρέτου που άνηκε στην πρώτη εναγόμενη [στη δίκη διαμονής] μητέρα του , έτσι ώστε οι κοινωνοί από πέντε που ήταν κατά τον χρόνο άσκησης της αγωγής διανομής να μειωθούν σε τέσσερις, το δε ιδανικό μερίδιο του εκκαλούντος να αυξηθεί από το ποσοστό των 3/16 εξ αδιαιρέτου στο ποσοστό των 7/16 εξ αδιαιρέτου, το δε ποσοστό των εφεσίβλητων παρέμεινε το ίδιο κατά 3/16 εξ αδιαιρέτου για εκάστη εξ αυτών. Κατά τα οριζόμενα στην ανωτέρω με αριθμό 128/2013 μη οριστική απόφαση συντάχθηκε η από μηνός Δεκεμβρίου του έτους 2013 έκθεση πραγματογνωμοσύνης του πολιτικού μηχανικού Χρήστου Αντωνόπουλου , η οποία σε σχέση με τον εκκαλούντα έλαβε ως βάση το ποσοστό του κληρονομικού μεριδίου του ανερχόμενο σε 7/16 αδιαιρέτως. Εν συνεχεία οι εφεσίβλητες, ως δικονομικά επιμελέστερες διάδικοι, με την από 10.01.2014 (αρ.εκθ.καταθ.δικ. ΠΤ3/13.01.2014) κλήση παραδεκτώ επανέφεραν προς συζήτηση την από 28.02.2008 [αριθμ.εκθ.καταθ.δικ.76/2008] αγωγή διανομής, επί της οποίας εκδόθηκε η με αριθμό 35/2015 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, η οποία κρίνοντας ότι η αυτούσια διανομή των επτά κοινών ακινήτων ήταν εφικτή επιδίκασε με απονέμηση το ως άνω πρώτο ακίνητο-οικόπεδο μετά της εντός αυτού διώροφης οικοδομής και ισόγειας οικοδομής, καθότι το μεγαλύτερο ακίνητο, ο δε εκκαλών είχε το μεγαλύτερο ποσοστό στη κοινωνία ανερχόμενο σε ποσοστό 7/16 αδιαιρέτως. Οι εφεσίβλητες ουδέποτε προσέβαλαν την ανωτέρω με αριθμό 35/2015 οριστική απόφαση με ένδικο μέσο παρά μόνο ο εκκαλών, η έφεση του οποίου απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβάσιμη με την υπ'αριθμ.58/2018 απόφαση του Εφετείου Πάτρων. Άλλωστε οι εφεσίβλητες με τις από 14.5.2014 προτάσεις τους, που κατέθεσαν ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, ενόψει της συζήτησης της από 10.01.2014 αίτησης-κλήσης [αριθμ.εκθ.καταθ.δικ.3/2024], με την οποία επαναφέρθηκε σε συζήτηση η από 28.02.2008 αγωγή διανομής, αναφέρεται ρητώς ότι η αποβίωσασα μητέρα τους με τη διαθήκη της εγκατέστησε κληρονόμο της εξ ολοκλήρου στην κληρονομία της τον εκκαλούντα, την οποία αυτός αποδέχτηκε σιωπηρά, της κληρονομικής του μερίδας, κατόπιν συνυπολογισμού εκείνης της μητέρας του, ανερχόμενης σε ποσοστό 7/16. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι οι εφεσίβλητες παραιτήθηκαν σιωπηρώς του δικαιώματος της νόμιμης μοίρας τους καθώς, ενώ στις 17 Οκτωβρίου του έτους 2012 δημοσιεύθηκε η ιδιόγραφη διαθήκη της μητέρας του Κονδυλίας χήρας Αθανασίου Παπαγιάννη, γεγονός του οποίου έλαβαν γνώση, εν συνεχεία, με την από 19.3.2013 αίτηση-κλήση, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας με αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου ΠΤ20/22.3.2013, επέσπευσαν τη συζήτηση της αγωγής διανομής των επίκοινων ακινήτων αναφέροντας ρητώς στο δικόγραφο της κλήσης ότι ο εκκαλών υπεισήλθε εξ ολοκλήρου στην κινητή και ακίνητη κληρονομιά περιουσία της μητέρας τους και κατέστη μοναδικός κληρονόμος αυτής. Ακόμα δε και στη περίπτωση που η κληρονομιά περιουσία αφορά ακίνητα, όπως εν προκειμένω, κατά την κρατούσα άποψη, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην ανωτέρω νομική σκέψη της παρούσας, η παραίτηση από τη νόμιμη μοίρα δεν απαιτεί για

το έγκυρο αυτής την τήρηση του συμβολαιογραφικού τύπου αλλά μπορεί να είναι άτυπη έτι και σιωπηρή. Προς απόκρουση του ισχυρισμού του εκκαλούντος περί παραίτησής τους από τη νόμιμη μοίρα οι εφεσίβλητες ισχυρίζονται ότι πριν από τη δημοσίευση της διαθήκης της μητέρας τους, με την οποία κατέλειπε μοναδικό κληρονόμο της τον εκκαλούντα, είχαν ήδη αποδεχθεί την κληρονομία της μητέρας τους, εκάστη εξ αυτών κατά ποσοστό $\frac{1}{4}$ αδιαιρέτως, δυνάμει της υπ'αριθμ.10.951/08.02.2012 πράξης αποδοχής κληρονομίας της Συμβολαιογράφου Πύργου Μαρίας Χριστοπούλου, νομίμως μεταγραφμένης, και ως εκ τούτου όχι μόνο δεν παραιτήθηκαν του κληρονομικού τους δικαιώματος αλλά αποδεχόμενοι την κληρονομία της μητέρας τους αναμείχθηκαν σε αυτήν. Ισχυρίζονται δε ότι η αναφορά στα δικόγραφα περί εγκατάστασης του εκκαλούντος έγινε με σκοπό τη θεμελίωση του παραδεκτού συνέχισης της διακοπείσας δίκης και όχι με σκοπό να προσλάβει περιεχόμενο σιωπηρής παραίτησης τους από το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας τους. Ο ισχυρισμός αυτός των εφεσίβλητων είναι αβάσιμος κατ' ουσίαν και πρέπει να απορριφθεί καθότι όταν οι εφεσίβλητες στις 08 Φεβρουαρίου του έτους 2012 αποδέχθηκαν την κληρονομία της μητέρας τους αγνοούσαν την ύπαρξη της ιδιόγραφης διαθήκης της και εσφαλμένως θεωρούσαν ότι ως προς την κληρονομία αυτή ισχύει η εξ αδιαθέτου κληρονομική διαδοχή. Από την αποδοχή αυτή δεν μπορεί να συναχθεί, με βάση τον κανόνα εκ του μείζονος το έλασσον, ότι αφού οι εφεσίβλητες αποδέχθηκαν την κληρονομία εν συνεχεία με την εύρεση και την δημοσίευση της ιδιόγραφης διαθήκης θέλησαν να περιοριστούν στη νόμιμη μοίρα καθώς επακολούθησαν πράξεις των εφεσίβλητων εκ των οποίων σαφώς προκύπτει ότι δεν θέλησαν να προβάλουν την σχετική ακυρότητα της ιδιόγραφης διαθήκης κατά το μέρος που πρόσβαλε τη νόμιμη μοίρα τους. Ειδικότερα, κατά τα προαναφερόμενα, οι εφεσίβλητες με την από 19.3.2013 [α.κ.δ. ΠΤ 20/2013] αίτηση κλήση τους ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, κατόπιν της βίαιης διακοπής της δίκης, επέσπευσαν την συζήτηση της από 28.02.2008 [αρ.εκθ.καταθ.76/01.3.2008] αγωγή διανομής, με την εκ μέρους τους αποδοχή της από μηνός Δεκεμβρίου του έτους 2013 έκθεσης πραγματογνωμοσύνης του διορισμένου με την ανωτέρω υπ'αριθμ.128/2013 μη οριστική απόφαση πολιτικού μηχανικού Χρήστου Αναγνωστόπουλου, η οποία για τον τρόπο διανομής των ακινήτων βασίστηκε στο επαυξημένο κληρονομικό μερίδιο του εκκαλούντος κατά ποσοστό 7/16. Επίσης, οι εφεσίβλητες, με την από 10.01.2014 [α.κ.δ.ΠΤ3/13.01.2014] αίτηση-κλήση τους ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, κατόπιν διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης [αρ.εκθ.καταθ.22/2013], με την οποία επανέφεραν προς συζήτηση την ως άνω αγωγή διανομής, καθώς και με τις από 14.5.2014 προτάσεις τους επί της ως άνω αγωγή διανομής, σαφώς δήλωσαν τη θέλησή τους να μην προβάλλουν την ακυρότητα της ιδιόγραφης διαθήκης της μητέρας τους κατά το μέρος που πλήττει τη νόμιμη μοίρα τους παραιτούμενες σιωπηρά αυτής. Μάλιστα οι ίδιες οι εφεσίβλητες εξέδωσαν το υπ'αριθμ.125/09.5.2013 πιστοποιητικό περί μη αποποίησης εκ μέρους του εκκαλούντος της εκ διαθήκης κληρονομίας της μητέρας τους, το οποίο εν συνεχεία μετέγραψαν στα βιβλία μεταγραφών του τότε Υποθηκοφυλακείου Λαμπείας μετά της κατά το άρθρο 1197 ΑΚ έκθεσης περιγραφής των επίδικων ακινήτων προκειμένου να εκδικαστεί η αγωγή διανομής ενόψει και του ότι εφαρμοστέες τυγχάνουν οι διατάξεις περί αναγκαίας ομοδικίας. Επιπλέον οι εφεσίβλητες προέβησαν και στην καταρτιση της

υπ'αριθμ.2955/26.10.2022 έκθεσης κλήρωσης ενώπιον της Συμβολαιογράφων Ολυμπίων Κωνσταντίνας Μπουφαρδέα προκειμένου να εκτελέσουν την ως άνω υπ'αριθμ.37/2015 αμετάκλητη απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, με την οποία διατάχθηκε η αυτούσια διανομή των επίδικων ακινήτων. Συνεπώς ο ισχυρισμός του εκκαλούντος περί σιωπηρής παραίτησης των εφεσίβλητων από τη νόμιμη μοίρα τους επί της κληρονομίας της μητέρας τους είναι βάσιμος κατ'ουσίαν, με την παραίτηση δε αυτή θεωρείται ότι ουδέποτε κατέστησαν κληρονόμοι της μητέρας τους. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι από την υπ'αριθμ. 37/2015 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηλείας [ήδη τελεσίδικη κατόπιν εκδόσεως της υπ'αριθμ. 58/2018 απόφασης του Εφετείου Πατρών και αμετάκλητη κατόπιν εκδόσεως της υπ'αριθμ. 293/2020 απόφασης του Αρείου Πάγου] προκύπτει δεδικασμένο ότι το ποσοστό συγκυριότητας του εκκαλούντος επί των ακινήτων της διανεμητέας περιουσίας ανέρχεται σε ποσοστό 7/16 αδιαίρετως ως προδικαστικό ζήτημα της αγωγής διανομής [βλ. σχετ. ΑΠ 1327/2019, δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα www.areiospagos.gr, κατά την οποία σε δίκη επί αγωγής διανομής κοινού ακινήτου παράγεται δεδικασμένο κατά πρώτο λόγο για το κύριο ζήτημα της δίκης, δηλαδή ότι οι διάδικοι έχουν δικαίωμα δικαστικής διάπλασης με τη μορφή της λύσης της κοινωνίας με διανομή. Επιπλέον παράγεται δεδικασμένο και ως προς το διανεμητέο δικαίωμα με το συγκεκριμένο υλικό αντικείμενο (κινητό ή ακίνητο), καθώς και αναφορικά με την έκταση συμμετοχής των κοινωνών σε αυτό (ιδανικά μερίδια), ζητήματα που είναι προδικαστικά της επερχόμενης δικαστικής διάπλασης και ελέγχονται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο]. Η αγωγή περί κλήρου, η οποία θεμελιώνεται στο κληρονομικό δικαίωμα του ενάγοντος, έχει διπλό αίτημα, δηλαδή τόσο αναγνωριστικό όσο και καταψηφιστικό , δηλαδή αποδόσεως της κληρονομίας ή αντικειμένου αυτής. Η ύπαρξη του κληρονομικού δικαιώματος αποτελεί προδικαστικό ζήτημα, προκειμένου να εξετασθεί η περί κλήρου αξίωση, για το οποίο δημιουργείται δεδικασμένο [ΓΑΛΛΙΟΥ Ι. Μαρία, διπλωματική εργασία με θέμα «Η αγωγή περί κλήρου – Η δικονομική της θεώρηση», Ιούνιος 2008, Α.Π.Θ. Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Νομικής, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Τομέας Αστικού- Αστικού Δικονομικού και εργατικού δικαίου, δημοσιευμένη στην ikee.lib.auth.gr]. Ο εναγόμενος στην αγωγή περί κλήρου, προς αντίκρουσή της, μπορεί να προβάλει την ένσταση ότι ο ενάγων μεριδούχος, αν και με την ιδιόγραφη διαθήκη που δημοσιεύθηκε νόμιμα προσβλήθηκε ολικά ή μερικά το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας του στην κληρονομία, παραιτήθηκε από το δικαίωμά του για επίκληση της σχετικής ακυρότητας της διαθήκης και επομένως της νόμιμης μοίρας του ρητά. Η ένσταση αυτή ερείδεται στο άρθρο 1826 ΑΚ [Χρυσούλα Γ.Φιτλέρα, Διπλωματική Εργασία με θέμα «Η άμυνα του εναγομένου στην περί κλήρου αγωγή», 31.01.2014, Ε.Κ.Π.Α., Σχολή Ν.Ο.Π.Ε., Τμήμα Νομικής Τομέας Α' Ιδιωτικού Δικαίου, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Αστικού Δικαίου, Ερευνητική Ομάδα Κληρονομικού Δικαίου, δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα pergamos.lib.uoa.gr]. Συνεπώς ο ισχυρισμός περί παραίτησης των εφεσίβλητων από τη νόμιμη μοίρα επί της κληρονομίας της μητέρας τους συνιστά ένσταση αντίκρουσης της περί κλήρου αγωγής και δεν καλύπτεται από το δεδικασμένο της προγενέστερης απόφασης επί της αγωγής διανομής ως ισχυρισμός που ενώ μπορούσε να προταθεί δεν προτάθηκε, δεδομένου του ότι στη δίκη της διανομής οι

εφεσίβλητες δεν αμφισβήτησαν το ποσοστό του δικαιώματος συγκυριότητας του επί των κληρονομιών ακινήτων συνεπεία προσβολής της νόμιμης μοίρας του. Επιπλέον ούτε από την απόφαση επί της αγωγής διανομής απορρέει δεδικασμένο που δεσμεύει τη κρίση του παρόντος Δικαστηρίου επί του ζητήματος της ακυρότητας της διαθήκης λόγω προσβολής της νόμιμης μοίρας λόγω διαφοράς προδικαστικών ζητημάτων επί των δύο δικών, καθότι προδικαστικό ζήτημα της από 28.02.2008 [α.κ.δ. 76/07.3.2008] αγωγής διανομής ήταν η συγκυριότητα των διαδίκων ενώ προδικαστικό δικαίωμα της αγωγής περί κλήρου είναι το κληρονομικό δικαίωμα των διαδίκων, η αιτία απόκτησης αυτού και η έκτασή του. Από τα ανωτέρω αποδειχθέντα προκύπτει ότι η εκκαλουμένη, με το να κρίνει ότι οι ενάγουσες και ήδη εφεσίβλητες ουδέποτε εκδήλωσαν ρητώς ή σιωπηρώς, συναγόμενη συμπερασματικώς από πράξεις, δήλωση βούλησης να παραιτηθούν από το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας τους επί της κληρονομίας της μητέρας τους, έτσι ώστε να κάνει εν μέρει δεκτή ως κατ'ουσίαν βάσιμη την από 15.11.2015 αγωγή αυτών και να αναγνωρίσει ότι οι εφεσίβλητες είναι κληρονόμοι- νόμιμοι μεριδούχοι της μητέρας τους, κατά ποσοστό 1/8 εκάστη εξ αυτών εξ αδιαιρέτου επί της κληρονομιάς, ήτοι κατά ποσοστό 1/32 επί ενός εκάστου των επίδικων ακινήτων, προέβη σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων. Επομένως, πρέπει, η ένδικη έφεση, κατά παραδοχή του πρώτου λόγου της, να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη και, αφού εξαφανιστεί η εκκαλουμένη, να εξεταστεί εκ νέου η αγωγή και, γινομένου δεκτού του ισχυρισμού του εναγόμενου περί σιωπηρής, άτυπης παραίτησης των εναγουσών από τη νόμιμη μοίρα τους, να απορριφθεί ως ουσιαστικά βάσιμη. Η εξέταση της ουσιαστικής βασιμότητας του ισχυρισμού περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος κατά τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ παρέλκει, κατόπιν παραδοχής του ισχυρισμού περί άτυπης παραίτησης από τη νόμιμη μοίρα, καθότι ερείδονται σε διαφορετικό πραγματικό και επιφέρουν διαφορετικές έννομες συνέπειες. Ειδικότερα η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος ερείδεται είτε σε αποδυνάμωση δικαιώματος είτε σε απαγόρευση αντιφατικής συμπεριφοράς και εμποδίζει την άσκησή του χωρίς να επιφέρει απόσβεση του δικαιώματος, έτσι ώστε ο μεριδούχος να εξακολουθεί να είναι κληρονόμος, ενώ η παραίτηση από τη νόμιμη μοίρα συνεπάγεται απώλεια αυτής και κατ'επέκταση της ιδιότητας του κληρονόμου.

Συνεπώς, πρέπει η υπό κρίση έφεση, κατά παραδοχή του πρώτου λόγου αυτής, παρελκομένης της εξέτασης των λοιπών, να γίνει δεκτή ως κατ'ουσίαν βάσιμη, και, αφού εξαφανιστεί η πρωτόδικη απόφαση στο σύνολό της και κρατηθεί από το παρόν Δικαστήριο η υπόθεση, να απορριφθεί η αγωγή ως αβάσιμη κατ'ουσίαν. Η δικαστική δαπάνη των διαδίκων πρέπει να συμψηφιστεί μεταξύ τους λόγω δυσχέρειας ερμηνείας των κανόνων δικαίου που εφαρμόστηκαν (άρθρα 179 και 191 παρ.2 ΚΠολΔ). Τέλος, εφόσον η έφεση γίνεται δεκτή και εξαφανίζεται η εκκαλούμενη απόφαση, πρέπει, κατά το άρθρο 495 παρ.3 ΚΠολΔ, το κατατεθέν από τον εκκαλούντα για την άσκηση της εφέσεως παράβολο, να επιστραφεί στον τελευταίο, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ αντιμωλία των διαδίκων.

ΔΕΧΕΤΑΙ την έφεση τυπικά και κατ' ουσίαν.

ΕΞΑΦΑΝΙΖΕΙ την εκκαλουμένη υπ' αριθμ. 191/2022 οριστική απόφαση του Ειρηνοδικείου Πύργου Ηλείας, που δίκασε κατά τη τακτική διαδικασία.

ΚΡΑΤΕΙ την υπόθεση και δικάζει την από 15.11.2015 (αριθμ.εκθ.καταθ. 37/16.11.2016) αγωγή.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την αγωγή.

ΣΥΜΨΗΦΙΖΕΙ τη δικαστική δαπάνη των διαδικίων μεταξύ τους.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 27 Φεβρουαρίου του έτους 2025.

Η ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στον Πύργο Ηλείας, στις 27 Φεβρουαρίου του έτους 2025, με διαφορετική σύνθεση αποτελούμενη από τη Δικαστή Πρωτοδίκη, λόγω μετάθεσης της Δικαστή Βασιλικής Ρέππα, Πρωτοδίκη, χωρίς την παρουσία των διαδίκων και των πληρεξουσίων Δικηγόρων τους.

Η ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Φύλλο της υπ'αριθμ. 133 /2025 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας
[έφεση - τακτική διαδικασία]

Φύλλο της υπ' αριθμ. 133 /2025 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας
[έφεση - τακτική διαδικασία]